

L A N D B R U K S T E K N I S K I N S T I T U T T

V o l l e b e k k

S t e n s i l t r y k k

L.nr. 60/15

Serie C

Nr. 21.

---

ORIENTERING OM  
GRØFTINGS- OG NYDYRKINGSFORSØKENE PÅ LOMSETER  
I NORD-FRON

av

Øivind Haugen og Hans Aamodt

## Orientering om

### Grøftings- og nydyrkingsforsøkene på Lomseter

i

Nord-Fron

Av Øivind Haugen og Hans Aamodt

---

Lomseter ligger i Nord-Fron herred ca. 2 mil fra Vinstra stasjon og ca. 6 km inn for Fefor høgfjellshotell. Høgden over havet er ca. 800 m.

På seterlökkene var det tidligere dyrket opp en god del jord som ved riktig gjødsling og godt stell viste seg å gi gode grønnfor- og høyavlinger. Mellom seterlökkene og elven Lomma var det et større areal forsumpet fastmark og myr som var av liten verdi som beite, vesentlig på grunn av forsumpning. Feltet var nærmere 2000 meter langt med varierende bredde fra ca. 450 - 650 m. En del av denne sletta var felleseie for seterierne, mens store arealer tvers over sletta var i privat eie. Det udyrkede området var stort sett jevnt med varierende fall fra 1:50 til 1:90 i feltets lengderetning med et svakt høydedrag på langs slik at feltet også heller noe både mot Lomma og mot seterlökkene.

En del av de ca. 30 setereierne på Lomseter var interessert i å dyrke opp noe av den udyrkede marka til beite og slåtteland. Disse setereierne gikk derfor i gang med å starte et beitelag for i fellesskap å erverve en del av feltet og dyrke det opp.

Medlemmene i laget haddeliten erfaring med hensyn til nydyrking og grøfting samtidig som det var lite utstyr for slikt arbeide i distriktet. For å få satt i gang dyrkingsarbeidet ble det ved formidling av Landbruksdepartementet planlagt 2 forsøksfelt på Lomseter i samarbeid mellom Beiteforsøksgården Apelsvoll, Institutt for kulturteknikk, Opland Landbruks-selskap, beitelaget og Landbruksteknisk institutt. De to forsøksfeltene som ble anlagt var et beitedyrkingsforsøk med tre dyrkingsmåter.

1. Pløying til ca. 20 cm dybde med hjultraktor og bæreplog.
2. " " " 35 " " med bulldozer og stor slepeplog.
3. Grunn fresing med knivfres.

og et grøftforsøksfelt med 8 - 13 - 18 og 48 m grøfteavstand. Hele grøftforsøket ble pløyd til samme dybde.

Landbruksteknisk institutt har utført dyrkings- og grøftearbeidene på disse forsøksfeltene og utført det maskinelle arbeid på den del av de arealer som er dyrket opp av beitelaget. Under dyrkingsarbeidet på de sistnevnte arealer ble det også nyttet skålharv og skålplog. For arbeidet på de felter som er dyrket opp under ledelse av Landbruksteknisk institutt er det ført nøyaktig tidskontroll. Den tid som er ført opp er bruttoarbeidstid.

Jorda på dyrkingsfeltet varierer fra middels steinrik morene til ren myr, sjelden over 70 cm dyp. På morenejorda ligger det vesentlige av den store steinen i dagen. På store deler av feltet var det høge tuer dels med sterk vegetasjon av kjerr og lyng, mens andre partier av feltet var ganske jevnt uten framtrødende lyngdekke. En god del stor stein som måtte sprenges lå spredt over hele feltet, mest på felt II. På grunn av de vekslende forhold var det vanskelig å finne tilstrekkelig store ensartede felter for dyrkings- og grøftforsøket, og de ble av den grunn plassert langt fra hverandre. Dyrkingsforsøksfeltet ble plassert på grunn myr, men kom delvis inn på fastmark langs grensene, mens små partier også kom på noe dypere myr. På grøftforsøksfeltet varierer jorda fra middels steinrik morene til grunn myr. På de tre feltene som er grøftet er grøftebunnen nesten overalt kommet ned på mineraljord.

Dyrkingsarbeidet er utført i tida 1/9 - 29/10 1955 og 6/7 - 14/11 1956. Høsten 1955 var værforholdene gunstige og feltet var tørt. I 1956 var det lange perioder med ugunstig vær og delvis store nedbørsmengder. Feltet var sterkt oppblødt og dette var ofte til hinder for arbeidet.

Eiendomsforholdene var ikke i orden da arbeidet på feltet begynte. Dette skaffet også ekstra arbeid på forskjellig vis og reduserte effektiviteten av utstyret noe.

Kostnadene for tørrleggings- og dyrkingsarbeidene er beregnet etter følgende timepriser:

7-tonns bulldozer med utstyr for nybrott	kr. 57,- pr. t.
Beltetraktor med vinsj	" 45,- " "
Middels stor hjultraktor med utstyr for nybrott	" 17,- " "

Traktor med knivfres	kr. 25,- pr. t.
Grøfteplog	" 0,10 pr. m.
Gravemaskin: drenggrøfter	" 1,90 " "
Gravemaskin: kanal	" 3,75 " "
Mannsarbeid	" 5,40 " t.

I timeprisen for manuelt arbeid er feriepenger og sosiale trygder tatt med. Det er mulig at denne timeprisen ligger noe i overkant av prisene i flere distrikter i dag.

#### TØRRLEGGINGSARBEIDENE.

##### Avløp.

På det forsumpede feltet var det nødvendig med systematisk grøfting før dyrkingsarbeidet tok til. For å skaffe avløp fra drenggrøftene ble det gravet en kanal i feltets lengderetning fra elven Lomma over et sameie-felt langs felt I over privat grunn til felt II Videre ble en bekk i østre ende av feltet rensket opp. I alt er det gravd og rensket opp 1530 meter avløp. 317 m av dette er opprensning og retting av 2 bekker. Til graving av kanalen ble det dels nyttet bulldozer, dels gravemaskin.

Da det her bare var aktuelt å skaffe utløp for grøftene fra de to dyrkingsfeltene ble det vesentlige av utløpsgrøftene gravet grunne med god dosering, 60 - 70 cm dype og ca. 4 m dagbredde. Til dette arbeidet ble det nyttet bulldozer og massen ble planert ut samtidig med graving bortsett fra nedre del av utløpet hvor massen ikke ble planert ut. For å få tilstrekkelig dybde på kanalen ved utløpet av samlegrøftene ble det nyttet gravemaskin de siste 35 - 40 m før utløpet av samlegrøftene og videre mellom samlegrøftene på felt I. Det ble nyttet en Ham-Jern gravemaskin til dette arbeide, gravedybden varierte fra 0,7 til 1,3 m. Dagbredde på kanalen ble ca. 3 m. Ved bruk av denne maskinen ble massen lagt på begge sider av kanalen og planert ut med bulldozer.

Kostnader ved graving av kanal og utløpsgrøft.

<u>Graving med bulldozer uten utplanering av massen.</u>	<b>Kostnad.</b>
490 m kapasitet 34,4 m/t	kr. 1,66 /m
<u>Graving med bulldozer og samtidig utplanering av massen.</u>	
615,5 m kapasitet 24,1 m/t	" 2,37 "
<u>Graving med gravemaskin og utplanering med bulldozer.</u>	
Gravemaskin: 317,5 m á kr. 3,75 = 1190,63	
Mannsarbeid: 51,8 t " " 5,40 = 279,72	
Bulldozer: 16,2 " " " 57,- = 923,40	
	<u>2393,75</u>
	" 7,54 "

Som det framgår av dette ble kostnadene ved graving med bulldozer langt mindre enn ved bruk av gravemaskin med etterfølgende utplanering av massen. Det ser da også ut til at det brede og grunne profilet står bedre samtidig som det ikke vil ta særlig skade av noe dyretråkk.

Foruten 1530 m hovedavløp ble det gravet 1099 m med avskjæringsgrøfter for å hindre tilsig av overflatevann til dyrkingsfeltene.

Totalt kostnader med hovedavløp og avskjæringsgrøfter ble kr. 7782,63

Grøftearbeidet.

Til graving av drenggrøftene ble det vesentlig nyttet en Cuthbertson grøfteplog. De fleste samlegroftene på felt II og III ble imidlertid gravet med en Ham-Jern gravemaskin.

Felt I ble grøftet systematisk med 13 m grøfteavstand og 14 m avstand mellom de 3 siste grøftene som kom i sterkere hellende terreng. Felt II og III er systematisk grøftet med 12,6 m grøfteavstand syd for grøteforsøksfeltet og 12 m avstand på begge sidene.

På felt I er grøftene rensket opp og lagt for hånd, mens det på felt II og III er nyttet direkte legging fra grøfteplogen. På felt I og III var det nødvendig å planere før grøfteplogen da terrenget her var fullt av store tuer.

På felt I ble det tatt opp og lagt 4711,5 m grøft med Cuthbertson grøfteplog og 120,5 m med gravemaskin. På felt II og III er 1592 m gravet med gravemaskin, mens 8634 m på felt II og 5502 m på felt III er kjørt opp med grøfteplogen med direkte rørlegging. 329 m på felt II er kjørt opp samtidig med grøftene på felt I og rensket og lagt for hånd.

Det var en god del stor stein som grøfteplogen kjørte seg fast i på felt I. Til tross for dette ble kapasiteten for grøfteplogen 217,5 m/t. Ved direkte legging av rørene reduseres kapasiteten sterkt. Jorda på felt II og III var mettet med vann. Det kom derfor vann i grøftene umiddelbart etter grøfteplogen slik at plogen ofte måtte vente ved reparasjon av feil ved rørstrengen for ikke å få for mye slam inn i røra. Ventetida for plogen ble på felt II 41,8 % og på felt III 63,4 % av total tid. Kapasiteten ble henholdsvis 76 og 54,3 m/t for disse to feltene. På felt III var forholdene særlig ugunstige da myra delvis var svært oppblødt med liten bæreevne slik at belte-traktoren for trekk av plogen måtte utstyres med 80 cm brede plankebelter. Til tross for dette ble traktoren ofte trukket ned under vinsjing av plogen. Grøftesystemet har virket bra og det har ikke vært nødvendig med noen reparasjoner.

Som eksempel på steinmengden kan nevnes at det på felt II og III ble kjørt bort ca. 155 m<sup>3</sup> stein i forbindelse med grøftearbeidet ): ca. 100 m grøft pr. m<sup>3</sup> stein. Det meste av steinen var stor stein som lå forholdsvis høgt, mens det var lite stein i grøftebunn, noe som muliggjorde bruken av grøfteplogen med direkte rørlegging.

Kostnadene med grøftearbeidet på de forskjellige feltene og med de forskjellige utstyrene er satt opp nedenfor.

Kostnader ved grøfting.

Grøfttekostnad ved bruk av Cuthbertson grøfteplog.

	Felt I Legging av rør for hånd	Felt II Direkte rørlegging	Felt III Direkte rørlegging
Planering før grøfteplog	kr. 0,279 /m		kr. 0,142 /m
Oppkjøring av grøft	" 0,393 "	kr. 0,824 /m	" 1,027 "
Mannsarb. ved legging og dekking av rør	" 1,049 "	" 0,836 "	" 0,941 "
Utkjøring av rør og mose	" 0,187 "	" 0,363 "	" 0,363 "
Steinsprenging og bortkjøring av stein	" 0,353 "	" 0,257 "	" 0,255 "
Fylling av grøft	" 0,129 "	" 0,138 "	" 0,155 "
	kr. 2,390 /m	kr. 2,418 /m	kr. 2,883 /m
Gjennomsnittlig rørkostnad	" 1,137 "	" 1,209 "	" 1,209 "
Grøfttekostnad	kr. 3,527 /m	kr. 3,627 /m	kr. 4,092 /m

Grøfttekostnad ved bruk av Ham-Jern gravemaskin.

	Felt I	Felt II og III
Utkjøring av grøft	kr. 1,90 /m	kr. 2,034 /m
Mannsarb. ved legging av rør og dekking	" 1,049 "	" 1,132 "
Utkjøring av rør og mose	" 0,187 "	" 0,363 "
Steinsprenging og bortkjøring av stein	" 0,344 "	" 0,299 "
Fylling av grøft	" 0,129 "	" 0,138 "
	kr. 3,609 /m	kr. 3,966 /m
Gjennomsnittlig rørkostnad	" 1,137 "	" 1,209 "
	kr. 4,746 /m	kr. 5,175 /m

Grøfttekostnad pr. dekar.

Felt I	65 da.	4832 m grøft	kr. 17235,02 ):	ca. kr. 265/da
Felt II	118 "	9689 " "	" 37095,40 ):	" " 314/da
Felt III	75 "	6375 " "	" 26197,88 ):	" " 349/da

### Oversikt over kostnadene til tørrleggingsarbeidet.

Kostnadene ved tørrleggingsarbeidene viser at graving av kanal med bulldozer med samtidig planering av massen blir billigere enn graving med grave-maskin og planering av massen etterpå. Planering av jordmassen lagt opp på kanten av kanalen krever lang tid og store kostnader. Forholdene på Lomseter ligger vel tilrette for å bruke bulldozer til kanalgraving. Det er ingen skog eller andre hindringer som begrenser manøvreringen av bulldozeren. Og det er god plass til massene.

Under slike forhold vil det være riktig å grave hele kanalen så dypt som mulig med bulldozer og samtidig planere massen. Deretter kan en bruke grave-maskin for utgraving av kanalen til rett dybde og så tilslutt planere ut de siste massene med bulldozer.

Grøfting med Cuthbertson grøfteplog er blitt betydelig billigere enn grøfting med vanlig gravemaskin. På felt II og III er skilnaden henholdsvis kr. 1,55 og kr. 1,08 pr. meter. En må her ta i betraktning at gravemaskinen bare er nyttet til graving av samlegrøftene som er gravet ca. 10 cm dypere enn sugegrøftene. Rørene er lagt direkte i grøfta gjennom en renne festet inne i plogen. På felt I er rørene lagt for hand. Skilnaden i kostnader er her kr. 1,22 pr. meter.

Tallene bekrefter den erfaring vi har fra tidligere at under slike forhold som på Lomseter vil kostnadene ved grøfting med Cuthbertson grøfteplog bli mindre enn når arbeidet utføres med vanlig graveskuffemaskin.

### DYRKINGSARBEIDET.

Dyrkingsforsøksfeltet på felt I ble planlagt med tre arbeidsmetoder:

- a. Pløying til ca. 35 cm dybde.
- b. Pløying til ca. 20 cm dybde.
- c. Grunn fresing.

Foruten disse arbeidsmåtene ble det på myr nyttet tung skålharv trukket med bulldozer. Det ble harvet 2 til 3 ganger og etterpå ble det brukt knivfres. Ved kjøring med skålharva i kryss og med etterfølgende fresing ble det øvre jordlaget godt gjennomarbeidet og den friske vegetasjonen ble mer gjemt enn ved bare bruk av fres. Arbeidsmåten tilsvarende i kvalitet pløying med etter-



følgende fresing. På mer rone fastmarksfelter ble det bare nyttet tung skålharv til bearbeidingen. Til sammenligning med skålharving ble et felt på 11 da pløyd med skålplog for traktor. Det ble nyttet en toskålers plog trukket med en firehjulsdrivet mellomstor hjultraktor. Det er således brukt 6 ulike dyrkingsmåter.

På felt II er det nyttet pløying til ca. 30 cm, bare harving på fastmark, harving og fresing på fast myr og bare fresing på løs, lite bæredyktig myr. På denne myra var det en god del store tuer som ble jevnet ut for hånd samtidig med fresingen. Grøfteforsøksfeltet ble pløyd til ca. 30 cm dybde, halvparten med traktor og nybrottsplog og halvparten med bulldozer og nybrottsplog. Med 48 m grøfteavstand ble det dårlig tørrlegging og vanskelig å komme fram enkelte steder, særlig med bulldozeren og slepeplogen som derfor delvis måtte vinsjes fram.

Det var lite små stein på feltet, men en god del stor overflatestein. Denne ble brutt og fjernet før grøfting. Steinmengden er ikke målt her, men kostnadene med steinryddingen på felt I er fordelt etter arealet. På felt II ble kostnadene med rydding av stor overflatestein notert på de forskjellige arbeidsrutene, men steinmengdene ble ikke målt på grunn av mangel på arbeidshjelp. Steinmengdene som er kjørt bort etter pløying og harving er notert for en del av arbeidsrutene og ført opp under disse.

Arbeidsmengder og kostnader ved dyrkingsarbeidet.

Felt I.

1. Pløying til ca. 55 cm dybde. Forsøksfelt rute a og I FB. 8,1 da.

Bulldozer og plog	2 t/da	á	kr. 57,-	kr. 114,- /da
Mannsarbeid:	5,4	"	"	29,16 "
				<hr/>
				kr. 143,16/da
Slådding med bulldozer	0,35	"	"	20,36 "
Planering med traktor- skrape og harving med spaderulleharv	0,9	"	"	15,22 "
Steinrydding				61,16 "
				<hr/>
				kr. 239,90/da
				<hr/>

Bortkjørt steinmengde etter pløying ca. 2,5 m<sup>3</sup>/da.

2. Pløying til ca. 20 cm dybde. Forsøksfelt rute b. 2,4 da.

Traktor og plog	2,9 t	á	kr. 17,-	kr. 49,58/da	
Mannsarbeid	5,8 "	"	"	5,40	<u>31,50</u> " kr. 81,08/da
Slådding med bulldozer	0,35"	"	"	57,-	" 20,36 "
Harving og planering	0,9 "	"	"	17,-	" 15,22 "
Steinrydding					" 80,- "
					<u>kr. 196,66/da</u>

Bortkjørt steinmengde etter pløying ca. 3 m<sup>3</sup>/da.

3. Grunn fresing med traktormontert knivfres. Forsøksfelt rute c. 2,4 da.

Steinrydding, vesentlig større steiner som er sprengt og kjørt bort. Steinmengde ikke målt					kr. 35,88/da
2 gangers fresing. 2,25 t/da á			kr. 25,-		" 56,25 "
					<u>kr. 92,13/da</u>

4. Harving + fresing, felt I H+F. 15,1 da.

Vesentlig ren myr, men morene langs kanalen.

Harving med tung skálharv	0,8 t	á	kr. 57,-	kr. 45,60/da
Fresing	1,0 "	"	"	25,- "
Steinrydding. Større steiner, steinmengde ikke målt				" 26,31 "
				<u>kr. 96,91/da</u>

5. Fastmarksfelt, harving. Felt TH. 38 da.

Harving med tung skálharv (ikke fannvuldret)	0,54 t	á	kr. 57,-	kr. 30,78/da
Fresing av mindre områder med myr				" 2,47 "
Steinrydding				" 53,70 "
				<u>kr. 86,95/da</u>

Bortkjørt steinmengde ca. 3 m<sup>3</sup>/da.

6. Pløyd med skålplog og hjultraktor, felt I TS. 11 da.

Vesentlig morenejord, grunn myr mot forsøksfeltet.

Pløying	1,15 t á	kr. 17,-	kr. 19,55	
Mannsarb.	2,66 " " "	5,40	<u>14,36</u>	kr. 33,91/da
Steinrydding				" 63,61 "
Slådding, harving og planering som felt 1 - 2 - ikke utført				" 35,58 "
				<u>kr. 133,10/da</u>

Bortkjørt steinmengde etter pløying ca. 3 m<sup>3</sup>/da.

Felt II.

1. Pløying til 30 cm dybde med 4-hjulsdreven traktor og hydrabant nybrottsplog, II TP. 12,2 da.

Feltet varierer fra myr til middels steinrik morene.

Pløying	2,95 t/da á	kr. 17,-	kr. 50,15/da
Mannsarb.	5,72 " " "	5,40	" 30,90 "
			<u>kr. 81,05/da</u>
Steinrydding			" 75,90 "
Slådding med bulldozer			" 26,40 "
			<u>kr. 183,35/da</u>
Feltet ble ikke harvet.			
Harvekostnad som på felt I			" 15,22 "
			<u>kr. 198,57/da</u>

Bortkjørt steinmengde etter pløying ca. 4 m<sup>3</sup>/da.

Med 48 m grøfteavstand var tørrleggingen dårlig og det var mange steder vanskelig å komme fram. 4-hjulsdrift på traktoren gjorde denne fordelaktig til brottpløyingen, samtidig som traktoren var lett å rygge opp om bakhjulene grov seg ned.

2. Pløying til 30 cm dybde med bulldozer og Fiskars plog, II BP, 11,5 da.

Pløying	2,07 t/da á kr. 57,-	kr. 117,99/da
Mannsarb.	5,1 " " " 5,40	" 27,52 "
		<hr/>
		kr. 145,51/da
Steinrydding		" 41,86 "
Slådding med bulldozer		" 26,40 "
		<hr/>
		kr. 213,77/da
Feltet ble ikke harvet.		
Harvekostnad som på felt I		" 15,22 "
		<hr/>
		kr. 228,99/da
		<hr/>

Bortkjørt steinmengde etter pløying ca. 2 m<sup>3</sup>/da.

Også på denne del av forsøksfeltet var det vanskelig å komme fram der grøfteavstanden var 48 m og nybrottsplogen måtte derfor flere steder vinsjes fram.

3. Fresing med traktormontert knivfres, II F. 12,8 da.

På dette stykket var det løs myr med dårlig bæreevne.

Feltet ble frest 2 ganger, en del store tuer ble jevnet ut for hånd samtidig med fresingen.

Fresing	2 t/da á kr. 25,-	kr. 50,- /da
Jevning av tuer	2,26 " " " 5,40	" 12,20 "
Steinrydding		" 3,76 "
		<hr/>
		kr. 65,96/da
		<hr/>

4. Harving og fresing. II H.F. 47 da.

Denne del av feltet varierte fra ren, fast myr til fastmark mot nord, og øst. Feltet er kryssharvet 2 ganger med tung skålharv og deretter frest en gang.

Harving	0,75 t/da	á kr. 57,-	kr. 42,75/da
Fresing	1,-	" " 25,-	" 25,- "
			<hr/>
			kr. 67,75/da
Steinrydding			" 18,02 "
Planering			" 2,93 "
			<hr/>
			kr. 88,70/da
			<hr/>

Rute II H. 31,5 da.

Det var her vesentlig fastmark med/en god del stor stein. Deler av feltet var sterkt overvokset med kjerr. Til bearbeiding etter at den store steinen var ryddet vekk, ble det nyttet tung skålharv trukket med bulldozer.

Harving	1,05 t/da	á kr. 57,-	kr. 59,85/da
Steinrydding			" 42,26 "
			<hr/>
			kr. 102,11/da
			<hr/>

Bortkjørt steinmengde ca. 3,0 m<sup>3</sup> pr. da.

Kostnader for de forskjellige dyrkingsmåtene.

Tallene over dyrkingskostnadene kan en trekke sammen i følgende oversikt.

Fløyning til 30-35 cm dybde med bulldozer og Fiskars plog	har kostet ca. kr. 255, pr. da
Fløyning til 20-30 cm dybde med hjultraktor og 16" nybrottsplog	" " " " 200 " "
Fløyning med hjultraktor og skålplog	" " " " 130 " "
Harving av fastmark eller harving med tung skålharv med etterfølgende fresing på myr	" " " " 95 " "
Fresing av myr med knivfres	" " " " 65 " "

Det går fram av oversikten at pløying med bulldozer og slepeplog er blitt den dyreste dyrkingsmåten, og koster ca. kr. 35,-/da mer enn pløying med hjultraktor, mens dette igjen koster ca. kr. 105,- mer pr. da enn harving med tung skålharv med etterfølgende fresing. Fresing av myr har kostet kr. 65,- pr. da.

Bruk av tung skålharv for bulldozer på fastmark gir en god og billig overflatebearbeiding. For oppdyrking av beite i fjellet der omlegging av beitet sjelden vil bli aktuelt vil trolig denne billige dyrkingsmåten ha store fordeler. Kostnadene ved harving og steinrydding er her omtrent halvparten av kostnadene med pløying med hjultraktor. Bruk av skålplog gir heller noe bedre bearbeiding enn bruk av tung skålharv og om det følger mannskap med under pløying kan det fjernes en del mer stein etter skålplog enn etter skålharva. Bruk av skålplog har kostet ca. kr. 35,- pr. da. mer enn dyrking med skålharv.

Totale kostnader til kanaler, grøfter og oppdyrking.

Avløps- og avskjæringsgrøfter kr. 7782,63 kr. 28,82/da

Felt I 77 da.

Avløps- og avskjæringsgrøfter	kr. 2219,14	
Drensgrofter 4832 m	" 17235,02	
Dyrkingsarbeidet	<u>" 8867,82</u>	kr. 28321,98

Gjennomsnittlig kostnad pr. da kr. 368,-.

Felt II 118 da.

Avløps- og avskjæringsgrøfter	kr. 3400,76	
Drensgrofter 9689 m	" 37095,40	
Dyrkingsarbeidet	<u>" 13285,60</u>	" 53781,76

Gjennomsnittlig kostnad pr. da kr. 456,-.

Felt III og IV 143,5 da.

Avløps- og avskjæringsgrøfter	kr. 2162,73	
Drensrøfter 6374 m på 75 da.	" 26197,88	
Planering på 68,5 da	" 2679,25	kr. 31039,86
		<hr/>
	Sum	kr. <u>113143,60</u>

Etter at Landbruksteknisk institutt avsluttet sin del av dyrkingsarbeidet har Lomseter beitelag fortsatt. I første omgang ble de dyrkede feltene I og II sådd til og gjerdet inn, deretter ble felt III og deler av IV pløyd med lagets egen traktor. Sommeren 1959 var felt I, II og ca. 45 da av felt III utlagt til eng, mens ca. 95 da av felt III og IV var tilsådd med grønfor med gjenlegg. Høsten 1959 ble ytterligere ca. 140 da tilsådd med grasfrø. Laget har satt bort det vesentlige av dyrkingsarbeidet og regner med at ytterligere ca. 270 da skal bli tilsådd sommeren 1960. Hele feltet mellom kanalen og Lomma fra nordgrensen for felt I til veien syd for felt II vil da være oppdyrket med i alt ca. 750 da.

Etterhvert har flere av setereierne på Lomseter sluttet seg til beitelaget som pr. 1/1 1960 hadde 24 medlemmer med tilsammen 177 kuer. Det er hittil dyrket ca. 4 da pr. ku. For å få tilstrekkelig kulturbeite og slåtte-land har beitelaget også kjøpt et stort areal syd for felt II for oppdyrking.

Som eksempel på avlingen på feltet kan en nevne avlingsresultatene fra grøttestorsøksfeltet for 1959. Gjennomsnittlig avling for timotei og beitefrøblanding ble

ved 8 m grøfteavstand	621 kg/da.
" 13 " "	601 " "
" 13 " "	607 " "
" 48 " "	592 " "

Gjennomsnittlig avling av timotei på halve grøttestorsøksfeltet 676 kg/da.

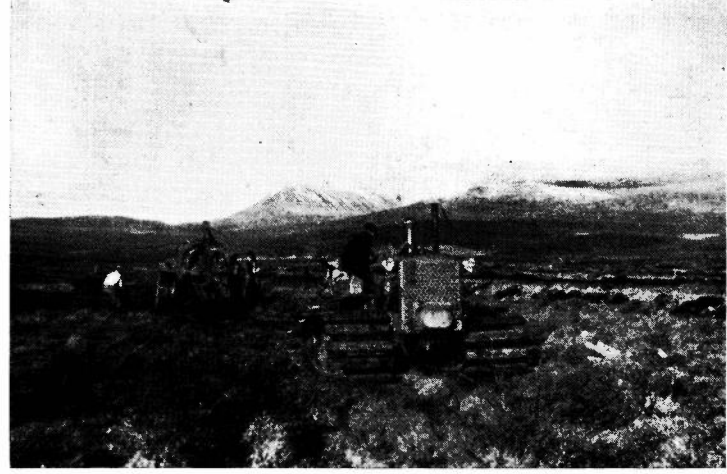
Gjennomsnittlig avling på beitefrøblanding på halve grøttestorsøksfeltet 534 kg/da.







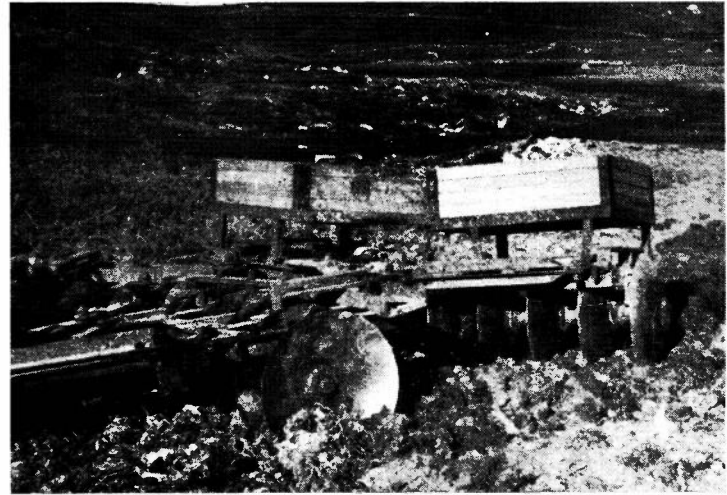
Deler av feltet var dekket av store tuer med kjerr.



Cuthbertson grøfteplog ble nyttet til grøftingen, mest med direkte rørlegging.



Pløying med hjultraktor og Hydrabant nybrottsplog ga billig dyrking.



Tung skålharv for bulldozer gir billig og god overflatebearbeiding.



Store steiner som måtte sprennes lå spredt over hele feltet.



Feltet gir gode høyavlinger. I 1959 ca. 600 kg tørt høy pr. dekar.